

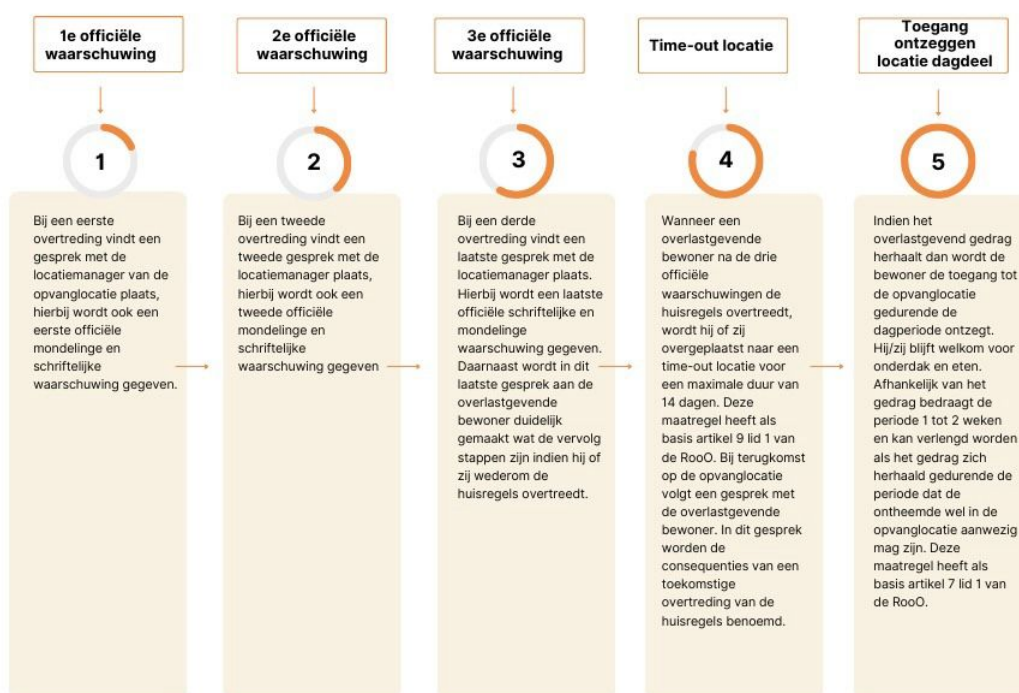
Memo

Aan : college van B&W
Van : Annemarie Visser
Onderwerp : handelingsperspectief Oekraïense vluchtelingen
Datum : 7 april 2025

Geachte collegeleden,

Door de inval van Rusland in Oekraïne zijn veel Oekraïners op de vlucht geslagen. Ook in onze gemeente bieden we onderdak en hulp aan Oekraïense vluchtelingen. Voor een goed functionerende opvang is het belangrijk dat er voor iedereen een veilige en prettige leefomgeving is. Mocht er sprake zijn van overlast, dan is het goed om een helder handelingsperspectief te hebben. Zo kunnen we op een goede en doeltreffende manier naar een oplossing werken.

In dit handelingsperspectief beschrijven we de stappen om dat te doen. Het stappenplan biedt een zorgvuldige en evenwichtige procedure binnen de juridische context van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) van de Europese Unie en de Richtlijn opvang ontheemden Oekraïne (RooO):

Stap 1 - 3

In het geval van overlast krijgt de ontheemde een mondelinge en een schriftelijke waarschuwing. Deze schriftelijke waarschuwing is ook opgesteld in de eigen taal. Hiermee wordt ondervangen dat de ontheemde zich kan beroepen op het feit dat hij of zij niet begrepen heeft wat van hem verwacht werd. Deze waarschuwing wordt drie keer afgegeven. Bij het geven van de derde waarschuwing wordt de ontheemde ook kenbaar gemaakt wat de volgende stap is.

Voor de stappen 1 tot en met 3 is het van belang dat op de opvanglocatie(s) huisregels gelden. Hierin moeten de maatregelen die genomen worden tegen een overlast veroorzakende bewoner zijn opgenomen (zie bijlage 1).

Het doel van de gesprekken en waarschuwingen is om de bewoner bewust te maken van zijn of haar gedrag en de impact hiervan op andere bewoners. In deze gesprekken met de locatiemanager en/of de coördinator opvanglocaties kunnen afspraken worden gemaakt om herhaling van het overlastgevend gedrag te voorkomen. In bijlage 2 zijn bouwstenen opgenomen voor het gebruik van de schriftelijke waarschuwingen. Het is van belang dat bij deze waarschuwingen duidelijk wordt gemaakt wat de consequentie van aanhoudend overlastgevend gedrag is, namelijk in eerste instantie (stap 4) overplaatsing naar een time-out locatie.

Stap 4

Bij blijvende overlast wordt de bewoner overgeplaatst naar een time-out locatie. Deze maatregel is mogelijk op basis van artikel 9 van de RooO. Er moet dan wel een time-out locatie beschikbaar zijn. Een time-out locatie mag nadrukkelijk niet vrijheidsbeperkend of -ontnemend zijn, moet voldoen aan de eisen uit de RooO en de eenheid van het gezin van de bewoners moet bewaard worden (artikel 9 lid 2 van de RooO). Uit de Handreiking Time-out locaties¹ volgt daarnaast dat het verblijf op deze locatie maar voor een maximale duur van 14 dagen mag zijn. Overplaatsing naar een time-out locatie vindt plaats met een overplaatsingsbesluit. Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd dit besluit te nemen. In bijlage 3 is een overplaatsingsbesluit opgenomen. Het is wenselijk dat deze bevoegdheid gemandateerd wordt naar de programmamanager migratie & integratie.

Bij overplaatsing naar een time-outlocatie voert een sociaal-maatschappelijk werker bij binnenkomst op de time-outlocatie een intakegesprek met de ontheemde om de problemen in kaart te brengen en afspraken te maken over gedrag en verblijf. De dagelijkse leiding overlegt op basis hiervan met de oorspronkelijke opvanglocatie over passend maatwerk en verblijfsduur. Aan het einde van de afgesproken periode volgt een evaluatie. Op basis daarvan wordt besloten of terugkeer naar de oorspronkelijke locatie mogelijk is. Zo niet, dan wordt een nieuwe evaluatietermijn vastgesteld.

Stap 5

Als de bewoner terugkeert op de opvanglocatie volgt er opnieuw een gesprek met de locatiemanager en/of de coördinator opvanglocaties. Hierin wordt duidelijk gemaakt wat zijn of haar situatie is en wat de consequenties zijn als er wederom overlast veroorzaakt wordt in strijd met het huisreglement.

Stap 6

Indien het overlastgevend gedrag alsnog herhaalt, wordt de bewoner de toegang gedurende de dagperiode onttrokken. Dit is mogelijk op basis van artikel 7 lid 1 van de RooO. De bewoner blijft welkom voor onderdak en eten, dit is namelijk een verplichting die voortvloeit uit het Haqbin arrest.² Hierin werd bepaald dat een opvanglocatie maatregelen mag opleggen, maar dat altijd moet worden voorzien in de basisvoorzieningen als onderdak en eten. Afhankelijk van het overlastgevend gedrag bedraagt de periode dat de toegang tot de opvanglocatie gedurende de dagperiode wordt geweigerd 1 tot 2 weken en kan verlengd worden als het gedrag zich herhaalt gedurende de periode dat de ontheemde wel in de opvanglocatie aanwezig mag zijn.

Op basis van artikel 7 lid 1 van de RooO heeft het college van burgemeester en wethouders de bevoegdheid om verstrekkingen als bedoeld in artikel 6 lid 1 van de RooO in te trekken of te beperken. Zoals in stap 4 is benoemd kan deze bevoegdheid worden gemandateerd met het genoemde mandaat en wordt dit ook wenselijk geacht.

Het besluit om verstrekkingen te beperken heeft een directe impact op de rechten van de bewoners. Om deze reden moet het besluit voldoen aan de vereisten van motivering, dossieropbouw, zorgvuldigheid, proportionaliteit, subsidiariteit, evenredigheidsbeginsel en (hoor- en) wederhoor. In bijlage 4 is een voorbeeldbesluit opgenomen die ertoe strekt om de toegang tot de opvanglocatie te kunnen beperken.

¹ Handreiking Time-outlocaties van Ministerie van Justitie en Veiligheid, 13 juli 2023

² HvJEU, ECLI:EU:C:2019:956, 12 november 2019

Stap 7

Als de ontheemde weigert de opvanglocatie te verlaten dan wel zich bevindt binnen de opvanglocatie op het moment dat hij/zij niet aanwezig mag zijn, pleegt hij/zij huis- of erfvredebreuk. Dit biedt grondslag voor de politie om de ontheemde aan te houden en zijn/haar vrijheid te ontnemen. De RooO biedt op dat moment de mogelijkheid om de opvang voor de ontheemde te beëindigen.

Bijlage 1 - 2025.05184 huisregels gemeentelijke opvanglocatie ontheemden uit Oekraïne (GOO)

Bijlage 2 - 2025.05107 bouwstenen schriftelijke waarschuwingen overlast Oekraïense vluchtelingen

Bijlage 3 - 2025.05127 format besluit overplaatsing time-outlocatie

Bijlage 4 - 2025.05128 format besluit beperking verstrekkingen opvanglocatie